Opłatę pocztową uiszczono ryczałtem.

ILUSTROWANY
KURJER FILATELISTYCZNY

ORGAN POLS. ZWIĄZKU AKAD. FILATELI

ORGAN POLS. KLUBU FILATELIST.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA	Cena egzemplarza	Prenumerata roczna:
LWÓW, ul. Kurkowa L. 5/Ip.	50 gr.	(8 zesz). w kraju: 3 zł.
P. K. O. WARSZAWA Nr. 152.836.		zagranicą 4 zł.

Wydawca: JERZY ZADUROWICZ

Rok VII. Lwów, listopad 1930 Nr. 73.

W SETNĄ ROCZNICĘ POWSTANIA LISTOPADOWEGO

29.XI 1830

29.XI 1930

Prof. Stan. Mikstein.

Pierwsze polskie znaczki dla b. zaboru austrjackiego.

XII. Typograficzna forma II C i nią przedrukowane znaczki.

(ciąg dalszy).

2) nieoddrukowywanie się litery „A“ w słowach POCZTA i POLSKA w siódmym szeregu pionowym t. j. na znaczkach 37, 47, 57, 67, 77, 87 i 97. Usterki te t. j. wypadnięcie litery „A“ na poprzednio wymienionych znaczkach są podobne do usterki na 7 znaczku II B formy; nie pochodzą one z uszkodzenia półwierszy tylko z jakiegoś defektu prasy czy też wykonywania przedruku, albowiem te same półwiersze występują w dalszych formach II D i II E a w znaczkach przedrukowanych temi formami brak już tych usterek. Usterki te spotykamy najczęściej na 4 hal. znaczku zielonym.

Również i na niektórych arkuszach 2 hal. znaczka brunatnego spotykamy w kilku pierwszych rzędach poziomych lewej połowy formy cokolwiek odmienne ustawienie słów POCZTA POLSKA i rombu od typowego ustawienia w tej II C formie.

Forma II C służyła do przedruku tylko gazetowych znaczków po 2, 4, 6, 10 i 30 halerzy. Wysokości nakładu poszczególnych wartości podałem już w jednym z poprzednich artykułów niniejszego miesięcznika. Tam też zaraz zwróciłem uwagę, że wykaz śp. Cunradiego podaje ilości stale o 50 sztuk niższe od wykazu Ekonomatu Pocztowego, co stale występuje prawie przy wszystkich wartościach objętych tymi dwoma wykazami. Wykaz ogłoszony w Filateliście Polskim w Nr. 2 z 20 listopada 1919 podaje jeszcze niższe cyfry zaokrąglone do tysięcy.

Część nakładu brunatnych znaczków gazetowych po 2 hal. posiada przedruk szaroczarny, bardzo delikatny, małą ilością farby, podobny do przedruku większości znaczków dopłatnych, przedrukowanych formą II A. Przedruk pozostałych znaczków gazetowych jest intenzywnie czarny matowy. Częste są zamazane niewyraźne przedruki o zalanych usterkach liter.

Znaczki gazetowe po 4 i 6 hal. były w obiegu pocztowym, nawet używane do frankatur listów; znaczków gazetowych po 2, 10 i 30 hal, nie widziałem wprawdzie na oryginalnych przesyłkach, ponieważ jednak przedrukowano je tą samą oryginalną formą co i znaczki po 4 i 6 hal. oraz wliczono w nakład urzędowy Dyrekcji Poczt, przeto chociażby nawet i nie uzyskano w przyszłości dowodów ich używania do frankatur musi się je uznać za oficjalne i pełnoprawne pod względem filatelistycznym.

Ustawienie słów POCZTA POLSKA oraz rombów na poszczególnych znaczkach arkuszy przedrukowanych typograficzą formą II C. (Znaczki gazetowe).

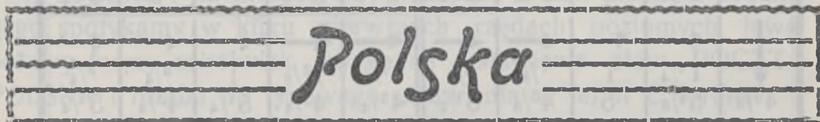
(↓ litery „P“ obu słów leżą pionowo pod sobą; ← słowo POLSKA przesunięte na lewo; → słowo POLSKA przesunięte na prawo względem słowa POCZTA. Liczba górna podaje wielkość przesunięcia słowa POLSKA względem słowa POCZTA a dolna liczba, odległość początku rombu od przedniej granicy pionowej kreski litery „P“ słowa POCZTA. Każde pole odpowiada jednemu znaczkowi arkusza. Wymiary podane w milimetrach).

→ 1/4 5 1/4	→ 3/8 7	→ 1/4 6 1/8	← 1/8 5 1/4	↓ 6	→ 1/2 5 1/2	→ 1/4 5 3/4	↓ 6 1/8	← 1/4 5 1/2	← 3/8 5 3/4
↓ 5 1/4	↓ 6 3/4	← 1/8 6	← 1/2 5 1/8	← 1/2 5 5/8	→ 3/8 5 1/2	→ 1/8 5 3/4	↓ 6	← 1/2 5	← 1/2 5 1/2
↓ 4 5/8	← 1 1/4 5 3/8	← 1 5	← 7/8 4 5/8	← 3/4 5 1/2	← 1/8 4 3/4	← 1 3/8 4 1/4	← 1 5 1/4	← 3/4 4 3/4	← 3/4 5 1/4
↓ 4 7/8	← 1/8 5 1/8	← 3/8 5 1/4	← 3/8 4 7/8	← 1/2 5 3/8	→ 1/4 5	↓ 4 1/4	← 1/4 5	← 1/4 4 3/4	← 3/8 5 3/8
→ 1/4 4 3/4	↓ 5 3/4	← 1/4 5 3/8	← 1/4 5	← 3/8 5 1/2	→ 1/4 5 1/4	↓ 4 1/2	← 1/4 5 1/4	← 1/4 4 3/4	← 3/8 5 1/2
→ 1/4 5	← 1/4 5 3/4	← 1/2 5 1/2	← 1/2 5 1/8	← 1/2 5 3/4	↓ 5 1/4	← 1/4 4 1/2	← 1/2 5 3/4	← 1/2 4 3/4	← 5/8 5 1/2
↓ 5	↓ 5 3/4	← 1/8 5 1/2	↓ 5 1/2	← 1/4 5 3/4	→ 1/2 5 1/4	→ 1/4 4 3/4	↓ 5 5/8	↓ 5 3/8	↓ 6 3/8
↓ 5	← 1/8 5 7/8	← 1/4 5 5/8	← 3/8 5 1/8	← 1/2 5 3/4	← 1/4 5	← 1/2 4 1/2	← 3/4 5 1/4	← 3/4 4 3/4	← 3/4 5 1/2
→ 1/4 5 1/8	← 1/2 5 1/4	← 1/2 5 1/8	← 5/8 4 5/8	← 3/4 5 1/4	← 1/4 4 3/4	← 1/2 4 1/4	← 5/8 5	← 5/8 4 5/8	← 3/4 5 1/2
↓ 4 5/8	← 1/4 4 3/4	← 3/8 4 1/2	← 1/2 4 1/8	← 1/2 3 3/4	↓ 5	← 1/4 4 1/4	← 1/2 4	← 1/2 5 3/8	← 5/8 6

Formą II C przedrukowano również jeden arkusz znaczków dopłatnych po 15/36 hal. fjoletowych. Ponieważ wymiar arkusza tych znaczków wynosi 255×300 mm. a forma II C była przystosowana do wymiaru arkuszy gazetowych znaczków wynoszącego 255.255 mm. przeto 10 rzędów poziomych nadruków formy II C wypadło tylko na 9 rzędach poziomych tego arkusza znaczków po 15/36 hal., tak, że ostatni t. j. 10 rząd poziomy tego arkusza znaczków 15/36 hal. pozostał bez nadruków. Ten ostatni rząd przedrukowano dodatkowo przeto cały arkusz posiada jedenaście poziomych rzędów nadruków.

Charakterystyczna usterka w literze „A” słowa Polska na 29 znaczku wskazuje, że przedruku tego arkusza dokonano zaraz po złożeniu formy II C z formy II B. Usterka ta bowiem występuje w formie II B a brak jej już na znaczkach gazetowych.

Arkusz ten w roku 1919 sprzedano do Wiednia, gdzie w r. 1927 zakupił go w firmie „Gebrüder Marbach“ P. St. Adamski.

„y“ zamiast „f“. Na znaczkach 5-cio fenigowych opłaty spotyka się, jak wiadomo, uszkodzoną literkę F przy prawej cyfrze, oznaczającej wartość. Zainteresowany tym uszkodzeniem, postanowiłem zbadać, skąd ono pochodzi, czy jest ono przypadkowem, czy też istniało od chwili wypuszczenia znaczków 5-fenigowych i t. d. Badania te doprowadziły mnie do bardzo ciekawych wyników. Przedewszystkiem stwierdiłem, że uszkodzenie litery F występuje pod dwiema postaciami. Raz litera ta przypomina literę „y”, na innych znów znaczkach, (o wiele rzadziej spotykanych, — coś pośredniego pomiędzy odwróconą cyfrą „4“ a literą „h“. Początkowo przypuszczałem, że to „4“ było pierwotnem uszkodzeniem litery „F“, które w miarę zużycia kliszy przybrało postać „y“. Dalsze badania w tym kierunku zaprzeczyły jednak tej hypotezie. Stwierdziłem bowiem, że oba te uszkodzenia spotykają się na wszystkich absolutnie wydaniach znaczka 5-fenigowego, poczynając od pierwszego, nieząbkowanego, a kończąc na 5-fenigówkach niebieskich, wydanych dla Górnego Śląska. Rozumie się, że i na wszystkich znaczkach nadrukowych, do których użyty był znaczek 5-fenigowy, a więc: wystawowych, Levantu i Śląska Cieszyńskiego (S. O.) — spotyka się również obydwie te usterki. Badając dalej znaczki 5-fenigowe różnych wydań w ca-

łych arkuszach stwierdziłem, że w każdym arkuszu 33-ci znaczek posiada jedną z tych dwuch usterek. Przytem „4“ — jak już zaznaczyłem — spotykało się znacznie rzadziej. Płyta drukarska, jak wiadomo, składała się z 4-ch segmentów po 100 klisz każdy. Przeto arkusz drukowy tych znaczków obejmował 400 sztuk t. j. 4 arkusze pocztowe po 100 sztuk. Z tych dwuch przesłanek wysnuć można było tylko jeden wniosek: mianowicie, że na każde 4 arkusze pocztowe — w jednym z nich 33-ci znaczek posiadał usterkę w postaci „4“ — zaś trzy pozostałe — w postaci „y”. Po długich poszukiwaniach udało mi się wreszcie znaleźć cały, nierozcięty arkusz drukowy, którego zbadanie całkowicie potwierdziło moje przypuszczenia. W okresie tych poszukiwań natknąłem się na jedną zagadkę. Mianowicie niektóre arkusze niebieskiej 5-fenigówki dla Górnego Śląska, w przeciwieństwie do wszystkich 5-fenigówek zielonych, nie posiadały omawianej usterki. Cóż się okazało? Kiedy wskutek podwyżki opłat pocztowych, wywołanej dewaluacją, wycofano z obiegu znaczki 5-fenigowe jako zbyteczne, oddzielono z płyty drukarskiej jeden segment (zawierający usterkę w postaci „y“) i przekazano go Muzeum Pocztowemu. Gdy w parę lat później okazała się konieczność wypuszczenia 5-fenigówek dla Górnego Śląska, uzupełniono starą, zdekompletowaną płytę całkowicie nowym segmentem, w którym już 33-a klisza była zupełnie normalna. Poza tym jednem odchyleniem znaczki, drukowane nowym segmentem, nie różnią się niczem od drukowanych trzema pozostałemi.

Przyzwyczajony do różnych „omyłek“ na naszych znaczkach, robionych z premedytacją, podejrzewałem początkowo, że i te usterki mogą mieć charakter spekulacyjny. Gdyby tak było, to „szanowni autorzy“ bezwzględnie postaraliby się o usuwanie tych „białych kruków“ z arkuszy przed ich oddaniem do rąk publiczności, co jednakże z całą pewnością nie miało miejsca.

Rozpisałem się może zbyt drobiazgowo o tych „igrekach“ i „czwórkach“, chciałem jednak dać czytelnikowi konkretny przykład, jak można w badaniach filatelistycznych dojść „po nitce do kłębka“. Na zakończenie nadmienić muszę, że z pośród katalogów tylko jeden Michel rozróżnia obydwie te usterki.

(St. Rembieliński).

Organizacje

Nowa organizacja filatelistyczna. P. Eugenjusz Barczak, dyrektor Polskiego Banku Przemysłowego we Lwowie, ul. Jabłonow-

skich 34, zwraca się za naszem pośrednictwem do tych panów zbieraczy, którzy filatelistykę traktują poważnie, aby zechcieli do końca listopada br. złożyć na jego ręce swoje adresy. W projekcie jest ukonstytuowanie się związku filatelistycznego, obejmującego cały kraj i wzorowanego na towarzystwach tej miary co Groupement Philatelique de France, Société Philatelique Européenne i innych. Nowe towarzystwo prócz ogólnych celów filatelistyki, postawi sobie za zadanie ułatwienie swoim członkom nawiązania stosunków ze zbieraczami zagranicznymi oraz będzie zaopatrywać członków we wszelkie nowości ukazujące się na rynku filatelistycznym we formie abonamentu.

Redakcja naszego pisma, popierając te zamiary, zwraca się do czytelników tak miejscowych jakoteż i zamiejscowych o zgłaszanie swych adresów na ręce p. dyr. Barczaka.

Literatura

Annuario Filatelico Italiano 1931 nakładem Editrice Filatelica-Turyn. Stron 122. Szóste wydanie tej książki zawiera kilkaset nazwisk filatelistów zamieszkałych we Włoszech oraz kolonjach włoskich. Spis ten ułożony jest tabelarycznie wedle prowincyj, przyczem przy każdej z nich umieszczono mapkę orjentacyjną. Na naczelnem miejscu widzimy nazwiska królowej włoskiej i następcy tronu, którzy również zaliczają się do grona zapalonych filatelistów. Cena książki tej wynosi 20 lirów.

K. Kaplanek: Katalog der tschecho slovakischen Briefmarken 1931 nakładem „Philatelistische Revue“ — Praga, stron 70. W katalogu tym omówiono szczegółowo wszelkie wydania znaczków czeskich tak oficjalne jak i półoficjalne do których zaliczono: znaczki austrjackie i węgierskie z nadrukiem „Cesko-Slovenska Posta 1919“, znaczki czeskie z nadrukiem „S. O. 1920“, oraz znaczki czeskiej poczty polowej na Syberji. Szereg wydań o charakterze czysto spekulacyjnym, które pojawiły się w okresie tworzenia się państwa czeskiego, autor zupełnie słusznie pominął. Wykonanie tego katalogu jest nadar staranne, przyczem nadmienić wypada o szeregu wyraźnych ilustracjach zdobiących tą sympatyczną książeczkę. Cena wynosi 8 kor. czesk, (około 2·50 zł.).

Od Redakcji: Wszelkie książki jakoteż i czasopisma filatelistyczne, które omawiane są w miarę miejsca na łamach „I. K. F.“ można przeglądnąć w redakcji w każdy czwartek od godz. 19-20. W tych samych godzinach przyjmuje administracja prenumeratę czasopism zaprzyjaźnionych z „I. K. F.“.

Wiadomości bieżące

Następny numer „I. K. F." ukaże się 20 grudnia b.r. Termin nadsyłania ogłoszeń upływa 10 grudnia. Ogłoszenia nadesłane po tym terminie będą umieszczone dopiero w numerze następnym.

Do numeru niniejszego dołączamy dalszy ciąg „Pamiątek poczt. po b. zaborze austrj." (str. 93-96). Zakończenie ukaże się w numerze grudniowym.

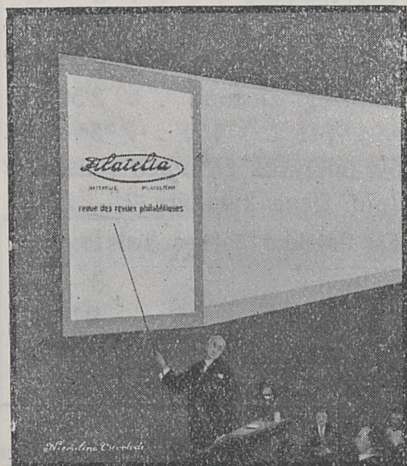
Odpowiedzi redakcji: *p. R. K. Łódź.* — W sprawie ząbkowań zn. polskich udzieli Panu wszelkich wyjaśnień nasz współpracownik p. St. Rembieliński, Warszawa, Marszałkowska 49.

Ogłoszenia

Za treść ogłoszeń Redakcja nie odpowiada

KUPON

upoważniający do zamieszczenia ogłoszenia złożonego z 20-tu słów w numerze 73 „I. K. F.". Przy przesyłaniu powyższego kuponu należy dołączyć 1 zł, każde następne słowo 10 gr. Ogłoszenia przyjmuje się do 10 grudnia 1930.

Filatelia
revue des revues philatéliques

NAKŁADEM DOMU FILATELISTYCZNEGO

A. PACHOŃSKI — WARSZAWA

ul. Jasna 16. **P. K. O. Warszawa Nr 5 268.**

opuścił prasę drukarską

Album do znaczków Polski i Litwy Srodkowej

luksusowo wykonany.

Album do znaczkow pocztowych Polski i Litwy Środkowej opracowany w/g katalogu zn. poczt. Polski i Litwy Środk. A. Pachońskiego 1930 r.

Nr. 6 Albumu o rozmiarze ca 35×30 cm spięte systemem śrubowym, zawiera 89 jednostronnie drukowanych kart, w płóciennej oprawie (wewnętrzna strona okładki wylepiona modnym, fantazyjnym papierem); na okładce wytłaczany piękny stylowy napis. Kilkaset odbitek precezyjnie wykonanych klisz. — Waży 1 360 gr. — **Cena 22 — zł**

Nr. 6a. Jak Nr. 6 z pierwszorzędnego lekko kremowego, bezdrzewnego papieru „Royal“, system oprawny: śrubowy. Waży 2·180 gr. **Cena 40 zł.**

Katalog znaczków poczt. Polski i Litwy Środkowej
oprawiony . . . . 8·— zł.
broszurowany . . . . 6·50 zł.
10 kart zapasowych do albumu . . . . 2·— zł.
10 „ „ „ „ brzegi złocone . . 2·50 zł.
Futerał do albumu . . . . 5·— zł.

Katalog i album znaczków poczt. na ziemiach Polskich opuści prasę w miesiącu grudniu. Cena katalogu 2·— zł.

Wysyłamy wybory znaczków Polski i całego świata.

Opłata za przesyłkę poleconą albumu . . . . . . 3·— zł.
„ „ „ „ katalogu . . . . . 1·10 zł.
„ „ „ zwykłą „ . . . . . 0·50 zł.

Redaktor odpow.: Jerzy Zadurowicz. Druk, J. Landesberg, Złoczów